

АНОТАЦІЯ

Назва дисципліни/освітнього компоненту	Психологія міжособистостісної взаємодії
Компонент освітньої програми	Вибірковий
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	<u>3,0</u> кредити / <u>90</u> годин
Вид підсумкового контролю	Залік
Мова викладання	Українська
Викладач	НАЗАРЕЦЬ Людмила Миколаївна кандидат психологічних наук, доцент
CV викладача (in) на сайті кафедри	https://do.rshu.edu.ua/course/view.php?id=503
E-mail викладача:	Liudmyla.nazarets@rshu.edu.ua

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета та завдання навчальної дисципліни курсу “Психологія міжособистостісної” полягає у ознайомленні студентів з різноманітністю теоретичного і емпіричного матеріалу про особливості міжособистісних стосунків, способи їх ефективного налагодження.

Згідно вимог освітньо-наукової програми здобувачі вищої освіти у процесі вивчення вибіркової компоненти можуть набути таких компетентностей:

Інтегральна: Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати значущі комплексні проблеми професійної та дослідницько-іноваційної діяльності у сфері психології, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми

ЗК6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо

ЗК8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК10. Здатність до професійно-педагогічної діяльності в інклюзивному середовищі з різними категоріями дітей з особливими освітніми потребами

СК11. СК14. Здатність визначати та прогнозувати напрями (цільову аудиторію та потреби) і завдання психологічної просвіти, планувати, організовувати та визначати ключові показники її ефективності.

СК15. Здатність визначати структуру, зміст, види, форми та методи психологічної допомоги відповідно до запиту та/або виявленої потреби в такій допомозі.

СК16. Здатність планувати та організовувати процедуру психодіагностичного обстеження (скринінг) та практично застосовувати ефективні валідні, стандартизовані та науково перевірені методи і методики психодіагностики відповідно до визначених потреб та цільової аудиторії з подальшою їх інтерпретацією, формулюванням рекомендацій, висновків.

СК17. Здатність визначати потребу у психологічному супроводі та/або психорозвивальній діяльності, реалізовувати та визначати їхню ефективність відповідно до визначених потреб та цільової аудиторії.

Програмні результати навчання: знання та вміння (РН):

РН17. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

РН18. Застосовувати теоретичні знання на практиці під час виконання трудових функцій.

РН19. Визначати та прогнозувати актуальні напрями і завдання психологічної профілактики, планувати, організовувати та визначати ключові показники ефективності психологічної профілактики відповідно до визначених потреб та цільової аудиторії.

РН20. Вибирати та застосовувати ефективні інструменти (методи, методики, процедури) для визначення потреб у психологічній просвіті, психологічній діагностиці, психологічному консультуванні та психологічному супроводі, визначати їх мету, завдання та ключові показники ефективності для окремої цільової аудиторії, отримувати зворотній зв'язок.

Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Розвиток міжособистісних відносин

Тема 1. Соціальні та міжособистісні відносини

Основні поняття психології відносин: відносини, соціальні відносини, ділові відносини, міжособистісні відносини, взаємопроникність відносин, взаємодія, спілкування, соціальна роль. Теорії соціальних відносин. Теорія «людських відносин» Е.Мейо. К.Левін про проблеми соціальної взаємодії. Теорія соціального обміну Дж.Хоманса.

Тема 2. Відносини як потреба

Теорія міжособистісних потреб У.Шутца. Дослідження афіліації. Мережа відносин.

Тема 3. Відносини близькості. Довіра та співробітництво

Відносини прив'язаності. Симпатія. Дружба. Любов. Кохання. Атракція. Психологічний зміст поняття довіри. Умови співробітництва. Стратегія співробітництва.

Тема 4. Негативні відносин та їх психологічні джерела

Упередження. Механізми виникнення упередження. Стереотипи як джерело упереджень. Дискримінація. Причини негативних відносин. Бар'єри раціонального ставлення до інших людей. Вікові кризи як джерело виникнення негативних відносин.

Тема 5. Агресія як вид деструктивної взаємодії

Агресія як соціальне явище. Біологічні та еволюційні причини агресії. Фрустрація як фактор агресії. Когнітивні та емоційні складові агресії.

Тема 6. Конфронтація та конфлікти

Поняття конфлікту та конфронтації у соціальній психології. Конкуренція та суперництво. Причини виникнення та шляхи подолання конфліктів.

Змістовний модуль 2. Реалізація міжособистісних та соціальних відносин у спілкуванні

Тема 7. Спілкування як засіб встановлення відносин

Соціально-психологічна специфіка спілкування Основні характеристики спілкування. Соціокультурні аспекти спілкування. Суспільство як засіб встановлення відносин. Стили ділового спілкування. Комунікативна компетентність. Перцептивний та інтерактивний аспекти спілкування. Трансактний аналіз спілкування Е.Берна.

Тема 8. Ефективні технології спілкування та комунікативна діяльність практичного психолога

Технологія ефективного переконання. Умови ефективності переконання. Загальна характеристика особливостей комунікатора. Умови ефективності впливу більшості та меншості. Особливості аудиторії. Співвідношення особливостей комунікатора та аудиторії. Особливості повідомлень та їх вплив на ефективність спілкування. Спілкування з «важкими людьми» за Дж.Г.Скотт. Спілкування з погляду трансактного аналізу Е.Берна. Способи ефективного спілкування Д.Карнегі, позитивні та негативні сторони. Основи професійного спілкування психолога. Техніка вербальної та невербальної взаємодії. Встановлення контакту та діалогу.

Змістовний модуль 3. Генезис міжособистісних стосунків

Тема 9. Розвиток міжособистісних відносин у дитинстві, підлітковому та юнацькому віці

Розвиток форм спілкування дитини з дорослим. «Комплекс поживлення» як перша форма спілкування дитини з дорослим. Наслідки соціальної депривації в немовлячому віці. Становлення перших соціальних почуттів у період раннього та дошкільного дитинства. Утвердження симпатії та дружби між дітьми. Спілкування молодших школярів з дорослими. Особливості спілкування та стосунків дітей молодшого шкільного віку з однолітками. Емоційні бар'єри та емпатія в процесі міжособистісного спілкування та взаємодії підлітків з дорослими. Особливості соціальної взаємодії у період ранньої юності. Юнацька дружба.

Тема 10. Психологічні особливості міжособистісної взаємодії у період дорослості

Соціальний контекст розвитку у періоди ранньої, зрілої та пізньої дорослості: друзі і сім'я. Генезис розвитку взаємостосунків та спілкування на різних етапах дорослості.